7/2174

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

16 NİSAN 2004

Sayı :B 14.0.BHİ 01-148
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İlgi:a) 29.03.2004 tarih ve A.O1.O.GNS.0.10.00.02-7/2174-5032/17335 sayılı yazınız.

b) Başbakanlığın 31.03.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-341-25/1475 sayılı yazısı.

Iğdır Milletvekili Prof. Dr. Dursun AKDEMİR'in, Sayın Başbakanımıza yöneltiği ve Sayın Başbakanımızın da, kendileri adına tarafım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/2174

IĞDIR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. DURSUN AKDEMİR'İN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

CEVAP 1) : 1- 4634 sayılı Şeker Kanunu gereğince **kotalar, hem pancar şekerine, hem nişasta bazlı şekerlere uygulanmaktadır.** Nişasta bazlı şekerlerin (NBŞ), kota uygulaması öncesi 2001/2002 pazarlama yılında yurt içi satışları 463 bin ton iken, 2002/2003 pazarlama yılında kota uygulamasına geçilmesiyle bu miktar **% 24 daraltılarak** NBŞ'lere 351 bin ton kota verilmiştir. Bu kota miktarı, NBŞ'lerin 936 bin ton'luk kuru kapasitelerinin de % 38'ine karşılık gelmektedir. Böylece pancar şekeri pazar payının NBŞ karşısındaki gerilemesinin önüne geçilerek iki şeker türü arasında bir denge tesis edilmiş ve **pancar şekeri güvence altına alınmıştır.**

Şeker Kanunu ile getirilen kota rejiminin kaldırılması durumunda, pancar şekerinin yanı sıra NBŞ kotaları da ortadan kalkacağından, nişasta bazlı şeker üretimi çok büyük boyutlara çıkabilecek, **fiyat avantajı ve kullanım kolaylığı** nedeniyle pancar şekerinin yurt içi pazar payını hızla gerileterek kısa zamanda onun varlığını **tehdit eder hale gelebilecektir.** Halihazırdaki NBŞ kapasitesi bile, tamamen kullanılması durumunda 8 adet orta büyüklükte pancar şekeri fabrikasının kapanması anlamına gelirken, kota bulunmaması durumunda sektördeki mevcut NBŞ tesislerinin kapasitelerini artırmaları ve yeni yatırımların devreye girmesi sonucu ortaya çıkacak kapasite, **pancar şekerinin Pazar payını dolayısıyla pancar ekimini daha fazla daraltacaktır.**

Kota rejiminin uygulanmaması durumunda **pancar şekeri üretimi** de istikrarsız ve sınırsız hale gelebilecek, talebin üzerinde üretilen şekerin pazarlanamaması sonucu sektörde yeniden **aşırı stok sorunu** ortaya çıkacaktır. Bu olgu da **ertesi yıllar üretimine sekte vuracaktır.** Kota uygulaması sayesinde daha önce yaşanan bu istikrarsızlık giderildiği gibi, aşırı stok sorunu da asgariye indirilmiştir.

Kotaların kaldırılması veya kota konusunda yeni düzenlemeler getirilmesi, ancak 4634 sayılı Şeker Kanunu ve ona bağlı Yönetmeliklerin hükümlerinin bir süre uygulanması sonucunda sektörler arası dengenin tesis edilmesi ve istikrarlı hale gelmesi sonrasında mümkün olabilecektir. **Avrupa Birliği'nde sırasıyla 35 ve 20 yıla yakın süredir uygulanmakta olan pancar şekeri ve NBŞ kotaları, zaman zaman dile getirilmesine rağmen henüz kaldırılmış değildir. Ayrıca bir başka şeker türü olan "inülin şurubu" da 10 yıl önce kota kapsamına alınmıştır.**

CEVAP 2) Şeker Kurulu tarafından her yıl bilimsel yöntem ve değerlendirmeler sonucunda bulunan **yurt içi talep miktarını karşılayacak ve güvenlik stoğu da tutulacak düzeyde belirlenen şeker kotaları**, Şeker Kanununda belirtilen usul ve esaslara göre adilane bir şekilde pancar ve NBŞ şirketlerine ayrı ayrı dağıtılmaktadır. Ancak Şirketler, mevcut stoklarını dikkate alarak kotalarının tamamını kullanmayabilirler. Pancar şekeri şirketleri, kullanacakları şeker kotalarına karşılık gelen pancar kotalarını kendileri belirlemektedirler.

Şeker Kanununa göre şeker kotalarının ilk kez belirlendiği 2002/2003 pazarlama yılı ile onu izleyen 2003/2004 ve 2004/2005 pazarlama yıllarında Şeker Kurulu'nca belirlenen **pancar şekeri kotalarında toplam bazda bir değişiklik olmamıştır.** Bununla birlikte Türkşeker, 2003/2004 pazarlama yılında Kurul'ca kendisine tahsis edilen A kotasının bir bölümünü üretmeyerek farkı stoklarından karşılamıştır.2004/2005 pazarlama yılı için ise 2003 yılı kadar pancar kotası dağıtılarak pancar kotası daraltılmamıştır.

CEVAP 3) 4634 sayılı Şeker Kanunu'na göre, Şeker Kurulu tarafından belirlenen şeker kotaları, pancar şekerinin yanı sıra, nişasta bazlı şekerleri de kapsamaktadır. Ülkemizde pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker sektörü arasındaki kota paylaşımı sırasıyla % 90 ve % 10'dur. Nişasta bazlı şeker kotasının % 50 oranında artırımına ilişkin Bakanlar Kurulu yetkisinin kullanılması halinde paylaşım sırasıyla % 85 ve % 15 olmaktadır.

Avrupa Birliği'nde nişasta bazlı şekerlerden sadece izoglukoz kota kapsamında olup, toplam A kotası içerisindeki payı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte ortalama % 2'dir. **Glukoz ise şeker rejimi içerisinde yer almamaktadır ve kotaya tabi değildir.** Ülkemizde ise izoglukozun yanı sıra glukoz da kota kapsamına alınmıştır. Ayrıca **Avrupa Birliği'nde, ülkemizde üretimi bulunmayan şekerlerden inülin şurubu için de % 2'lik kota uygulanmaktadır..**

Avrupa Birliği'nde ülkelere göre değişkenlik gösteren NBŞ kotaları, başta ülke coğrafyası olmak üzere, ülkelerin yatırım politikaları, dış ticaret rejimleri ve makro ekonomik göstergeleri doğrultusunda şekillenmektedir.

Avrupa Birliği'nin 15 üye ülkesinden üretim yapılan 10 adedinde izoglukoz üretim kotası uygulanmakta olup, bu ülkelerdeki oranlar;

- Almanya'da % 1.03,
- Yunanistan'da % 3.90,
- İspanya'da % 7,65,

- Fransa'da % 0,60,
- İtalya'da % 1,29,
- Hollanda'da % 1,04,
- Portekiz'de % 12,45,
- Finlandiya'da % 7,52,
- Belçika'da % 8,03,
- İngiltere'de % 2,34

şeklinde düzenlenmiştir. Bu ülkelerde oranların % 0,60-12,45 arasında değiştiği görülmektedir.

1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'ne tam üye olacak 10 aday ülkeden nişasta bazlı şeker üretimi yapan üç adedi için belirlenen izoglukoz kota oranları ise,

- Macaristan' da % 25,52,
- Slovakya'da % 17,02,
- Polonya'da % 1,58

olarak kesinleşmiştir.

Kapsam açısından değerlendirildiğinde ülkemizde glukozun da kota rejimi içinde bulunması, AB'ne göre daha kontrollü ve planlı bir sektör stratejisi benimsendiğini göstermektedir.

CEVAP 4) Sentetik tatlandırıcılardan en yaygın olarak kullanılanların tatlandırma güçleri şekerden 200-300 kat daha yüksek olduğundan, bunların küçük miktarda kaçak girişlerinin dahi iç pazara etkileri büyük olacaktır. Dolayısıyla bu tatlandırıcıların yurda kaçak girişlerinin önlenmesi çok büyük önem arzetmektedir. Bu konuda gereken duyarlılığı gösteren Bakanlığımız, sentetik tatlandırıcıların yanı sıra her türlü şekerlerin, halen spekülatif mahiyette de olsa yurda kaçak girişlerinin önlenmesi amacıyla gerekli girişimlerde bulunmaktadır.